

Kasvuatlas – Suomen talouskasvun edellytykset ja rajoitteet

Kupittaa, 22.9.2026

Matti Paavonen, pääekonomisti / Sitra

Mikä Kasvuatlas?

Suomen talouden tilannekuva

2026

53

kasvukatsausta

12

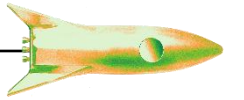
kasvuavausta

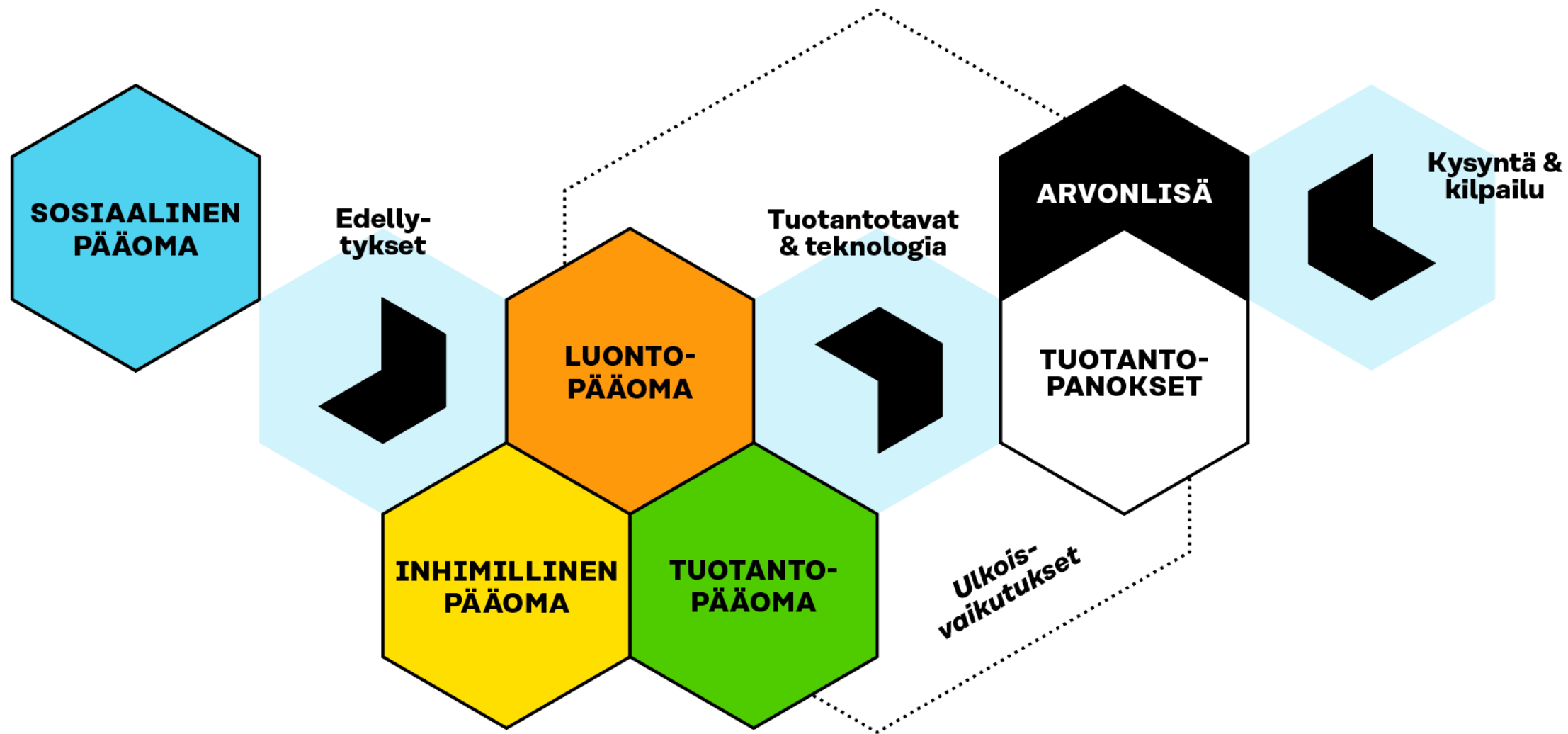
96

kirjoittajaa

231

ehdotusta

Inhimillinen pääoma

Tuotantopääoma

Luontopääoma

Ratkaisut

Synteesi.

SITRA

TOIMITUS

YLIASIAMIES
Atte Jääskeläinen

PÄÄEKONOMISTI
Matti Paavonen

PÄÄTOIMITTAJA
Terho Puustinen

VANHEMPI NEUVONANTAJA
Petri Rouvinen

ASIAINTUNTIJA
Tatu Leinonen

VANHEMPI NEUVONANTAJA
Esa Suominen

JOHTAVA ASIAINTUNTIJA
Taru Keltanen

ART DIRECTOR
Topias Dean

JULKAISUTIEDOT

KANNEN PAPERI
Munken polar 300g

SISÄSIVUJEN PAPERI
Munken polar 120g

Sitra-sarja 308
ISBN: 978-952-347-453-6 (nid.)
ISBN: 978-952-347-454-3 (pdf)
ISSN: 0785-8388 (nid.)
ISSN: 1457-5736 (pdf)

Talittaminen ja painotyö Grano Oy
© Sitra 2026

Kasvuatlaessa esitetyt ajatukset
ja suositukset ovat kirjoittajien
henkilökohtaisia näkemyksiä eivätkä
ne siten edusta välttämättä heidän
työnantajansa tai julkaisija Sitran kantaa.

KIRJOITTAJAT

Antti Alaja
Uuden talousajattelun keeskus
178

Aino Assmuth
Luonnonvarakeskus
132

Heikki Aura
Sitra
200

Petri Böckerman
Jyväskylän yliopisto
48

Johan Ekroos
Helsingin yliopisto
130

Sami El Geneidy
Jyväskylän yliopisto
112

Jarmo Eskelinen
Sitra
166

Javier Flórez Mendoza
Vienna Institute for International
Economic Studies
178

Tim Forslund
Sitra
122

Francesca Guadagno
Vienna Institute for International
Economic Studies
178

Outi Haanperä
Sitra
194, 212

Kari Hakari
Sitra
226

Laura Halenius
Sitra
172

Doris Hanzl-Weiss
Vienna Institute for International
Economic Studies
178

Sara Hellemaa
Valtiovarainministeriö
106, 118

Tuomas Hiilamo
Helsingin yliopisto
36

Lauri Holappa
Uuden talousajattelun keeskus
178

Samuli Honkapuro
LUT
186

Janne Huovari
Valtiovarainministeriö
76

Pirkka Jalasjoki
Suomen Pankki
44, 46

Juho Junttila
Helsingin yliopisto
28

Atte Jääskeläinen
Sitra
10, 230

Harri Kaikkonen
Geologian tutkimuskeskus
138

Aleksi Kalenius
Opetus- ja kulttuuriministeriö
30

Hanna-Maija Karikallio
Luonnonvarakeskus
134

Hannu Karjunen
LUT
186

Karlo Kauko
Suomen Pankki
108

Anna Kirjavainen
Sitra
166

Mari Kivinen
Geologian tutkimuskeskus
138

Sasa Kivisaari
Sitra
226

Arto Kokkinen
Valtiontalouden tarkastusvirasto
44, 46

Lea Konttinen
Sitra
226

Lauri Korvenmaa
Sitra
172

Teemu Koskimäki
Itä-Suomen yliopisto
116

Mauri Kotamäki
Finnvera
86

Annu Kotiranta
Business Finland
66

Antti Kouvo
Itä-Suomen yliopisto
54

Tomi Kristeri
Ulkopoliittinen instituutti
72

Susan Kuivalainen
Eläketurvakeskus
22

Timo Kuosmanen
Turun yliopisto
94

Sanna Kurronen
Suomen Pankki
90

Petteri Laaksonen
LUT
186

Hannu Lahtinen
Geologian tutkimuskeskus
138

Mariko Landström
Sitra
128

Liisa Larja
Työ- ja elinkeinoministeriö
38

Jukka Lassila
LUT
186

Anita Lehtikoinen
Opetus- ja kulttuuriministeriö
160

Markku Lehmus
Suomen Pankki
74

Petri Lehto
Sitra
226

Tatu Leinonen
Sitra
104, 120, 140

Jussi Lintunen
Luonnonvarakeskus
132

Eeva Lähdesmäki
LUT
186

Markku Maula
Aalto-yliopisto
68

Helena Mustikainen
Sitra
166

Petri Mäki-Franti
Suomen Pankki
78

Matias Mäkinen
Eduskunta
220

Lasse Männistö
Yrittäjä
220

Oskari Nokso-Koivisto
Helsingin yliopisto
160

Seppo Orjasniemi
Valtiovarainministeriö
92

Matti Paavonen
Sitra
12, 24, 64, 100

Johanna Pakarinen
Tilastokeskus
114

Christopher Palmberg
Business Finland
66

Susanna Pettersson
Suomen Kulttuurirahasto
52

Liisa Pietola
Sitra
206

Sampo Pihlainen
Suomen ympäristökeskus
132

Matti Pohjola
Aalto-yliopisto
84

Outi Rantala
Lapin yliopisto
136

Petri Rouvinen
Etia ja Sitra
20, 56, 58, 62, 70, 100

Enni Ruokamo
Suomen ympäristökeskus
124

Jenna Ruokonen
LUT
186

Jukka Ruusunen
LUT
186

Taru Ryske
Sitra
166

Aino Salmi
Sitra
226

Mikko Sariola
Suomen Pankki
82

Pasi Saukkonen
Helsingin kaupunginkanslia
26

Hannu Savolainen
Suomen ympäristökeskus
124

Allan Seuri
Valtiovarainministeriö
32

Mikko Sililman
Aalto-yliopisto
50

Antti Silvast
LUT
186

Heli Simola
Suomen Pankki
80

Esa Suominen
Rud Pedersen ja Sitra
152

Saara Tamminen
Valtioneuvoston kanslia
106, 118

Tuula Tiihonen
Sitra
226

Max Toikka
Valtion taloudellinen
tutkimuskeskus
40

Otto Toivanen
Aalto-yliopisto
96

Tatu Torniainen
Sitra
128

Joona Tuhkuri
Tukholman yliopisto
42

Janne Tukiainen
Turun yliopisto
98

Liisa Tyrväinen
Luonnonvarakeskus
110

Pasi Vainikka
LUT
186

Netti Valmari
Aalto-yliopisto
88

Juuso Vanhala
Suomen Pankki
82

Eero Vassinen
Yrittäjä
152

Hannu Viertola
Suomen Pankki
78

Vesa Vihrilä
Helsingin yliopisto
142, 160

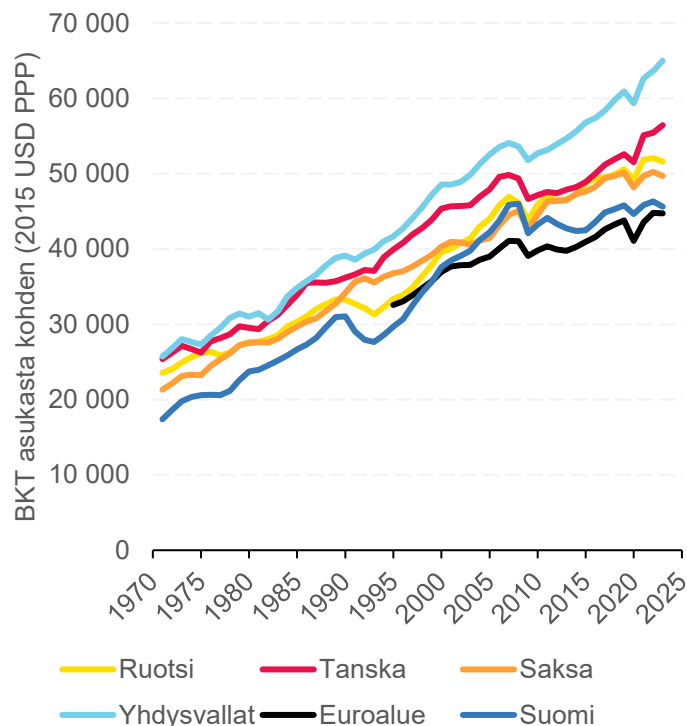
Ari Väinänen
Työterveyslaitos
34

**Miksei Suomen
talous ole
kasvanut?**

Suomen ongelma on markkinasektorin työn tuottavuuden heikko kasvu

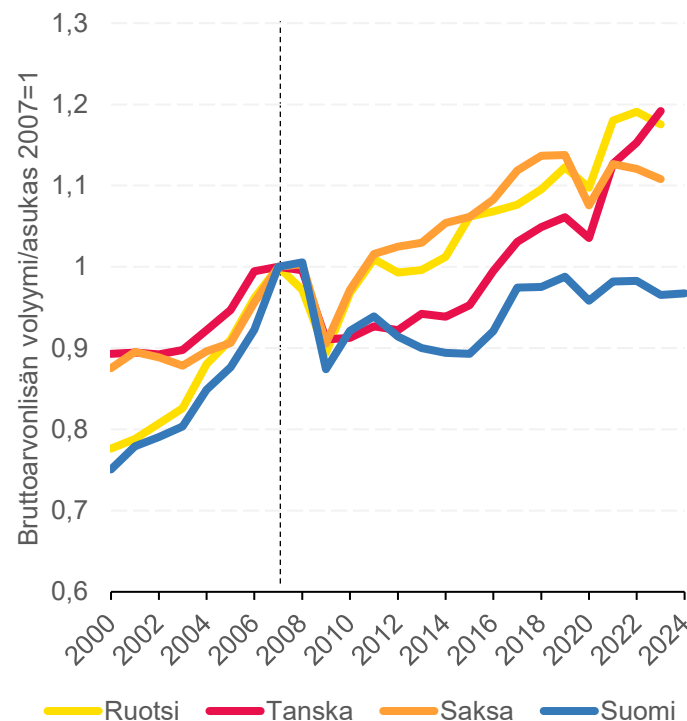
BKT/Asukas (elintaso)

PPP USD 2015 hinnoin

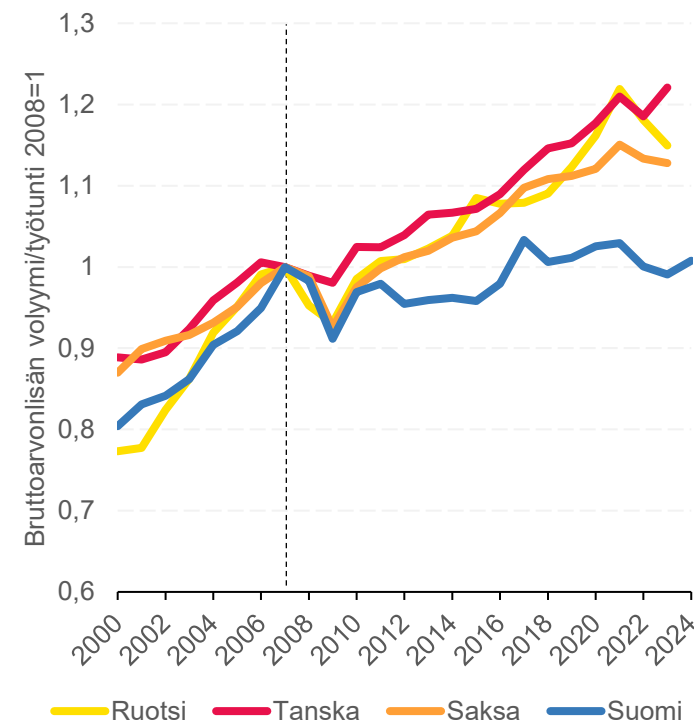
Markkinasektorin arvonlisä

Markkinasektorin arvonlisä/asukas, indeksi 2007=1

Markkinasektorin tuottavuus

Markkinasektorin arvonlisä/työtunti, indeksi 2008=1

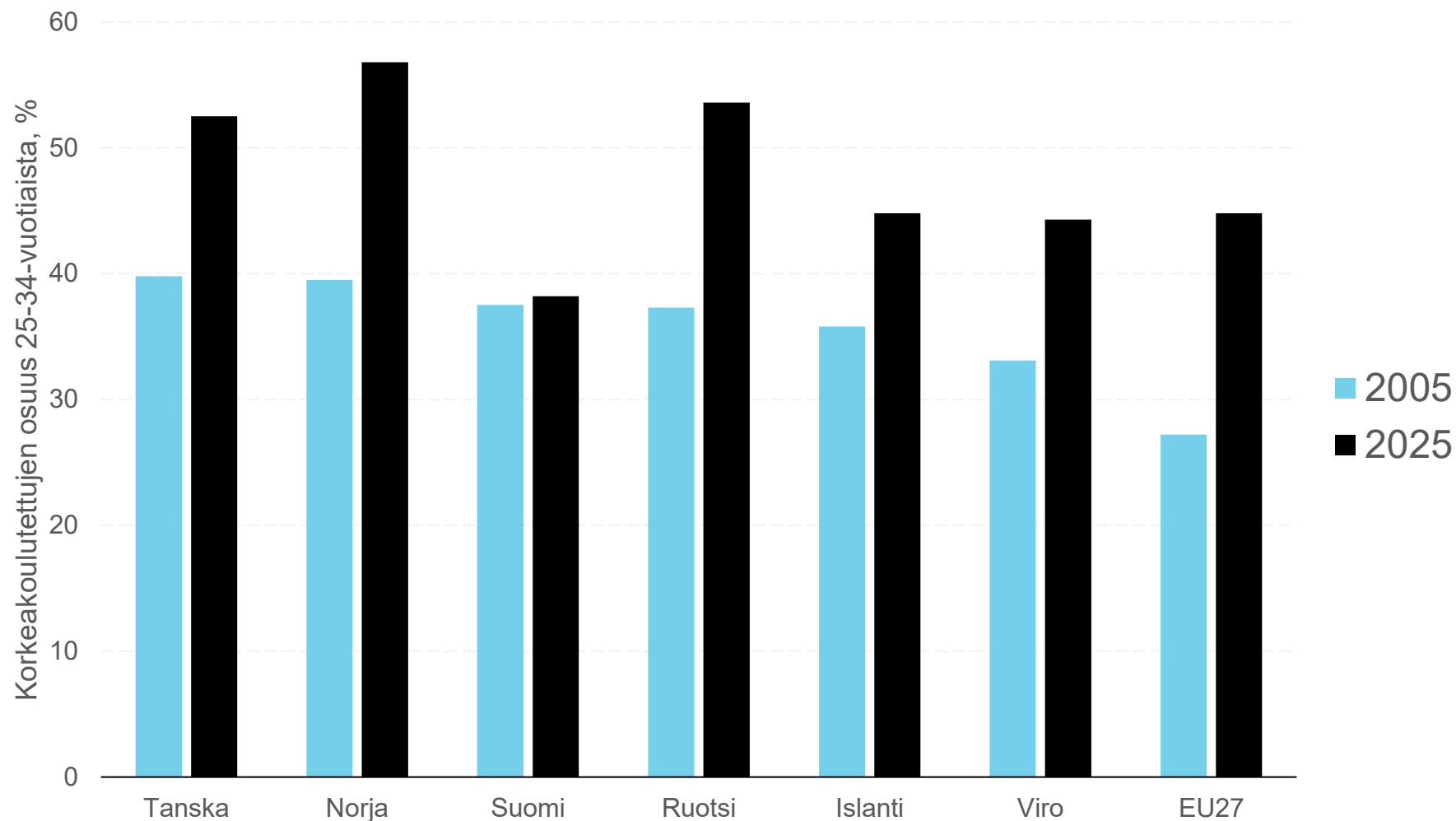
**Taloukasvu syntyy
tuottavuuskasvusta**

**Tuottavuuskasvu
syntyy ideoista**

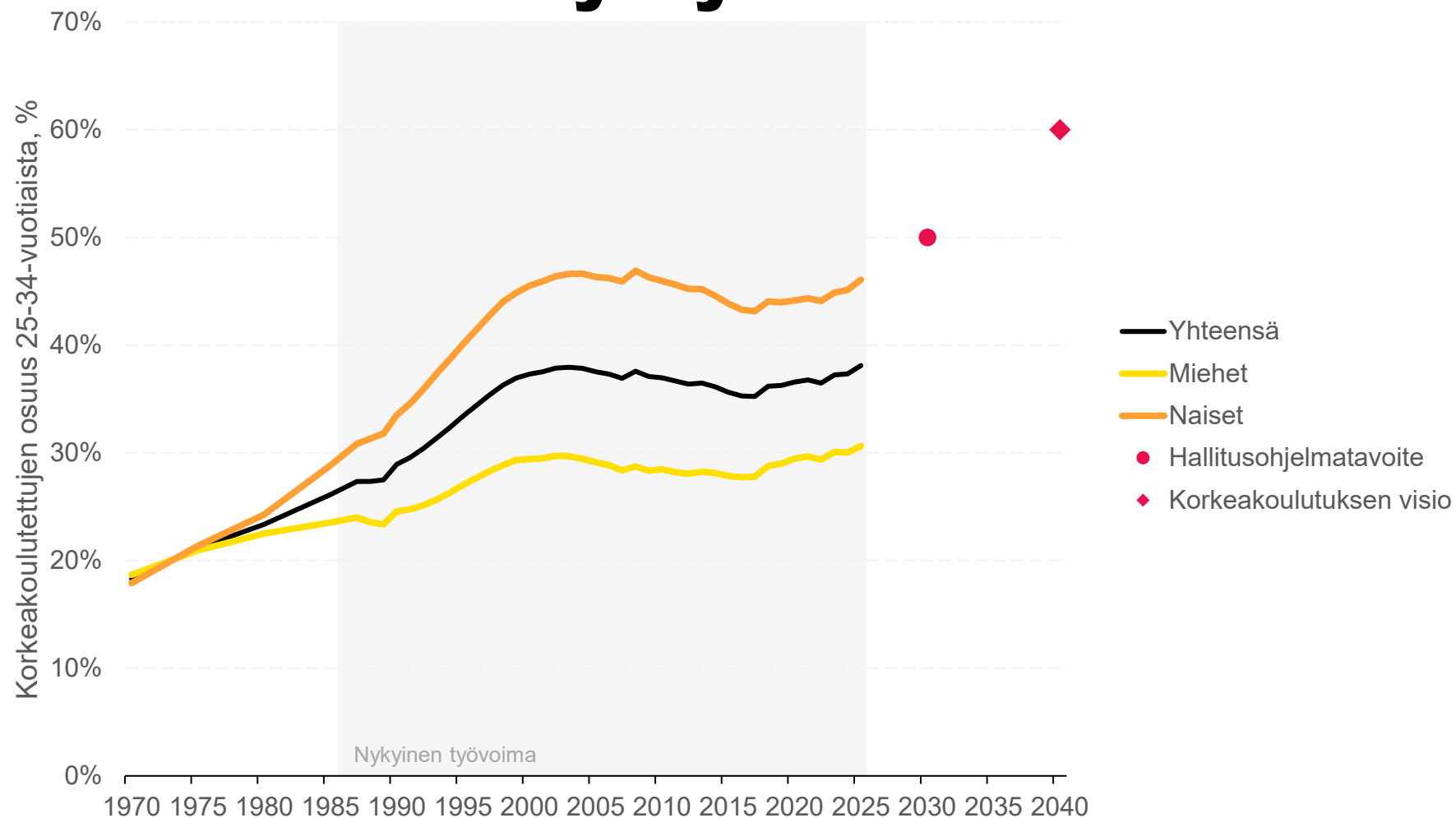
**“Inhimillinen pääoma selittää jopa
50–75 prosenttia talouskasvusta.”**

Mikko Silliman (Apulaisprofessori, Aalto)

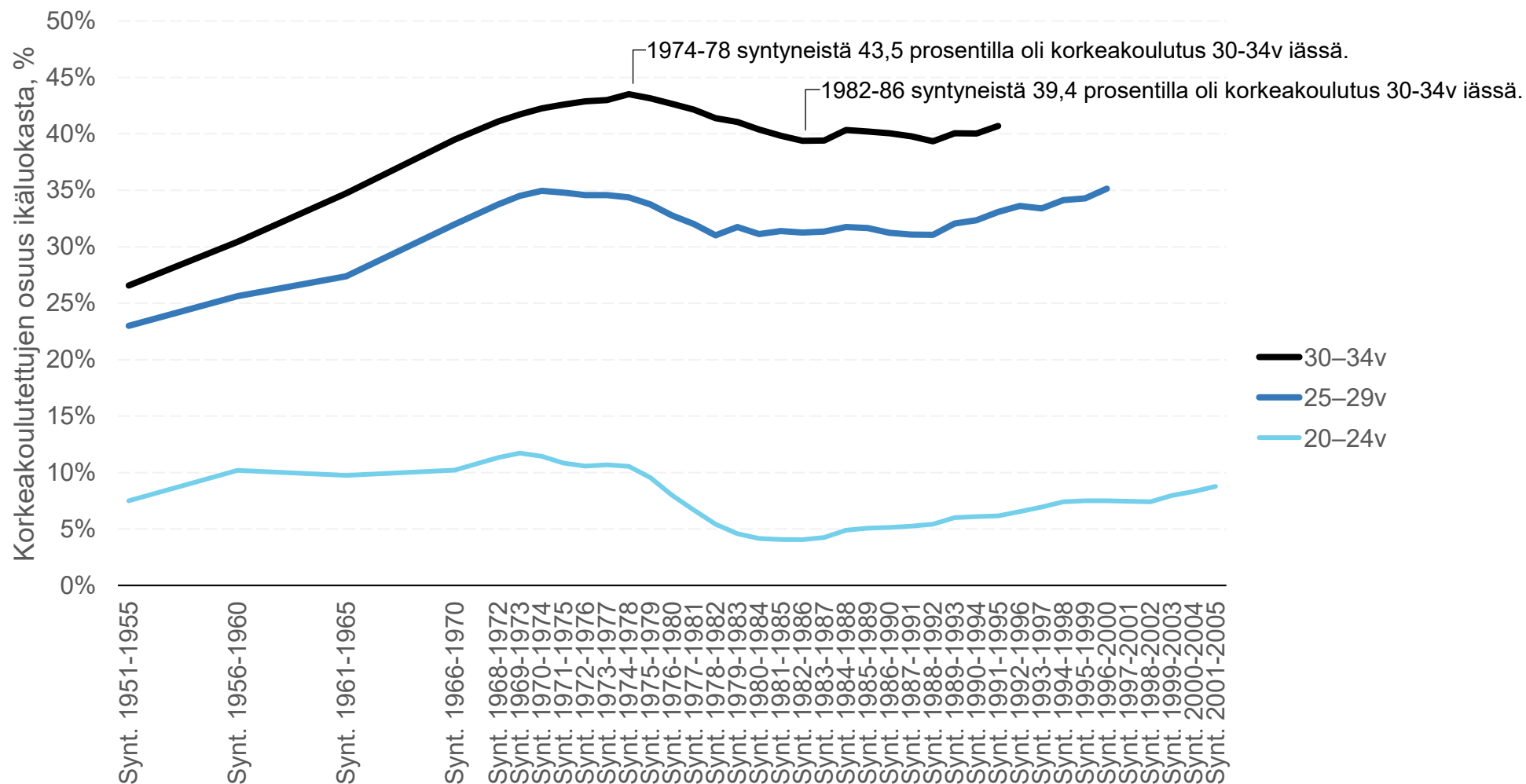
Suomi on jäänyt koulutuksen häntäpäähän

Nuorten korkeakoulutusasteen nousu katkesi 1975-79 -syntyneiden ikäluokkaan

Koulutusaste nousee taas, mutta hitaasti

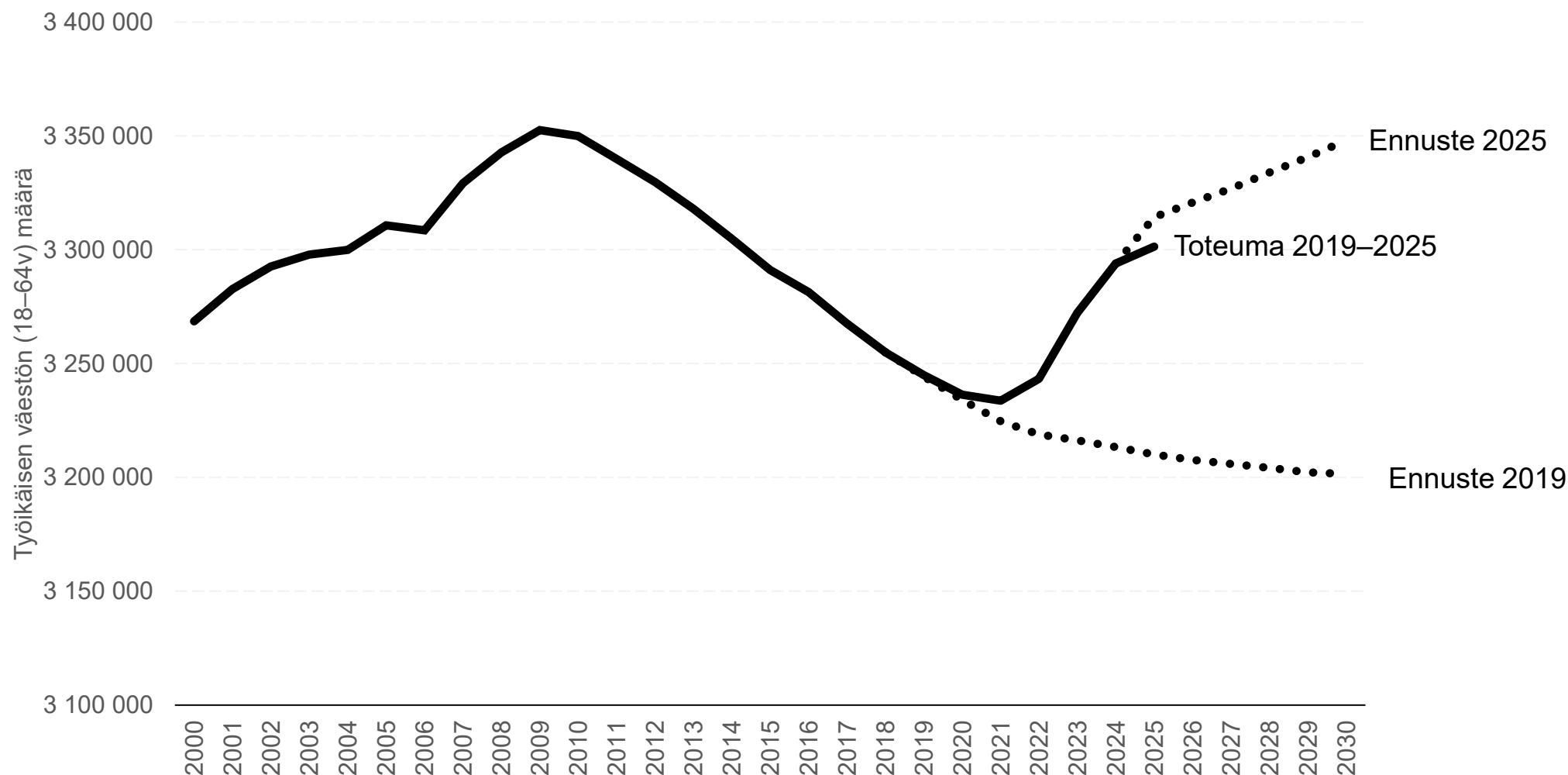
Anita Lehtikoinen, Oskari Nokso-Koivisto,
Vesa Vihriälä

KOULUTUS- POLITIIKAN KORJAUSSARJA – KUOPASTA UUTEEN NOUSUUN

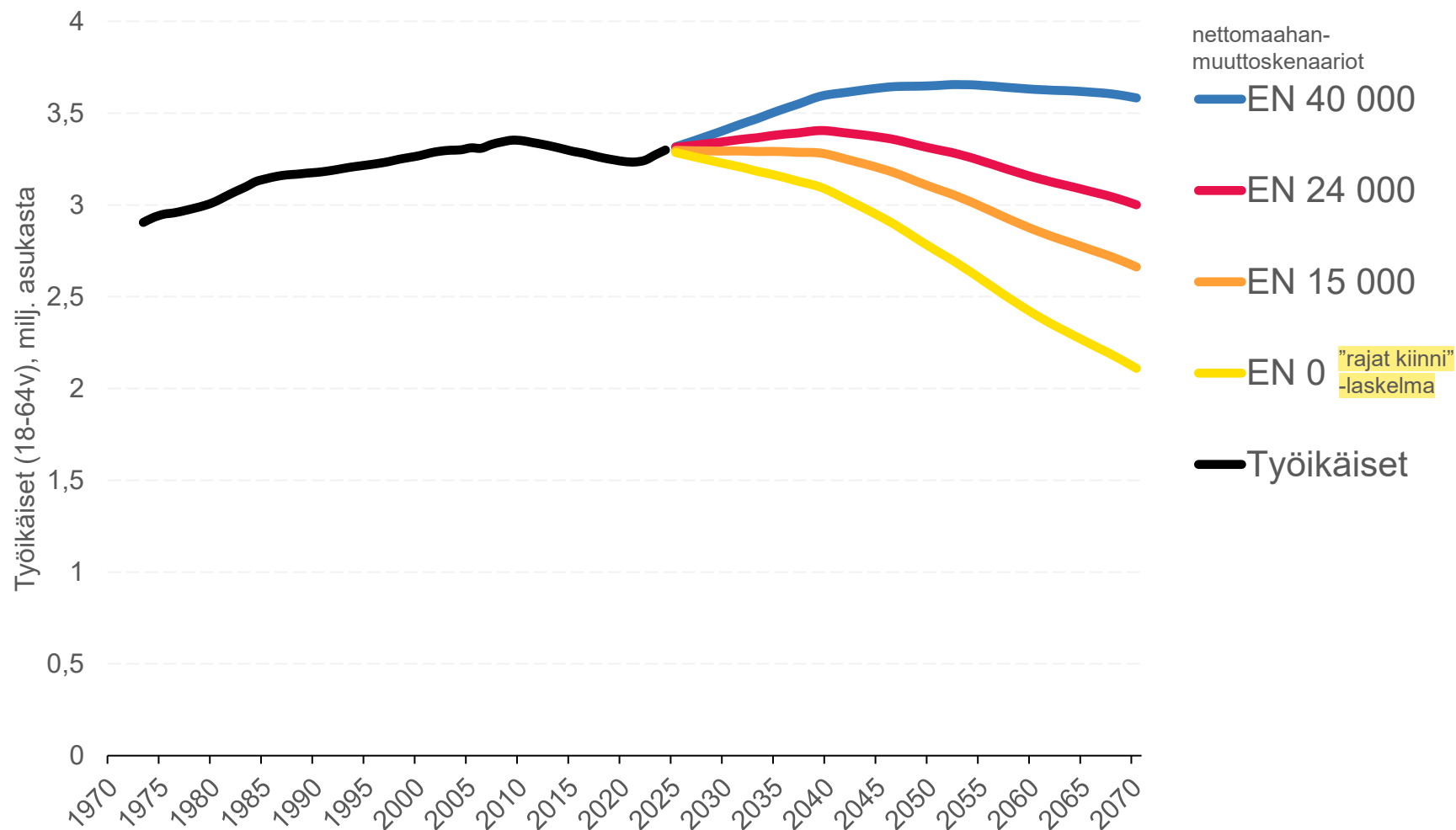

Tämä muistio on Sitran Kasvuatlas-
työhön liittyvä keskustelunavaus.
Avaukset syvennyvät teemoihin,
joissa nähdään mahdollisuuksia
merkittäviin kehitysohjelmiin.
Kasvuatlassa hahmotellaan
kestävän talouskasvun lähtökohtia
ja etsitään ratkaisuehdotuksia
kasvun vauhdittamiseen.

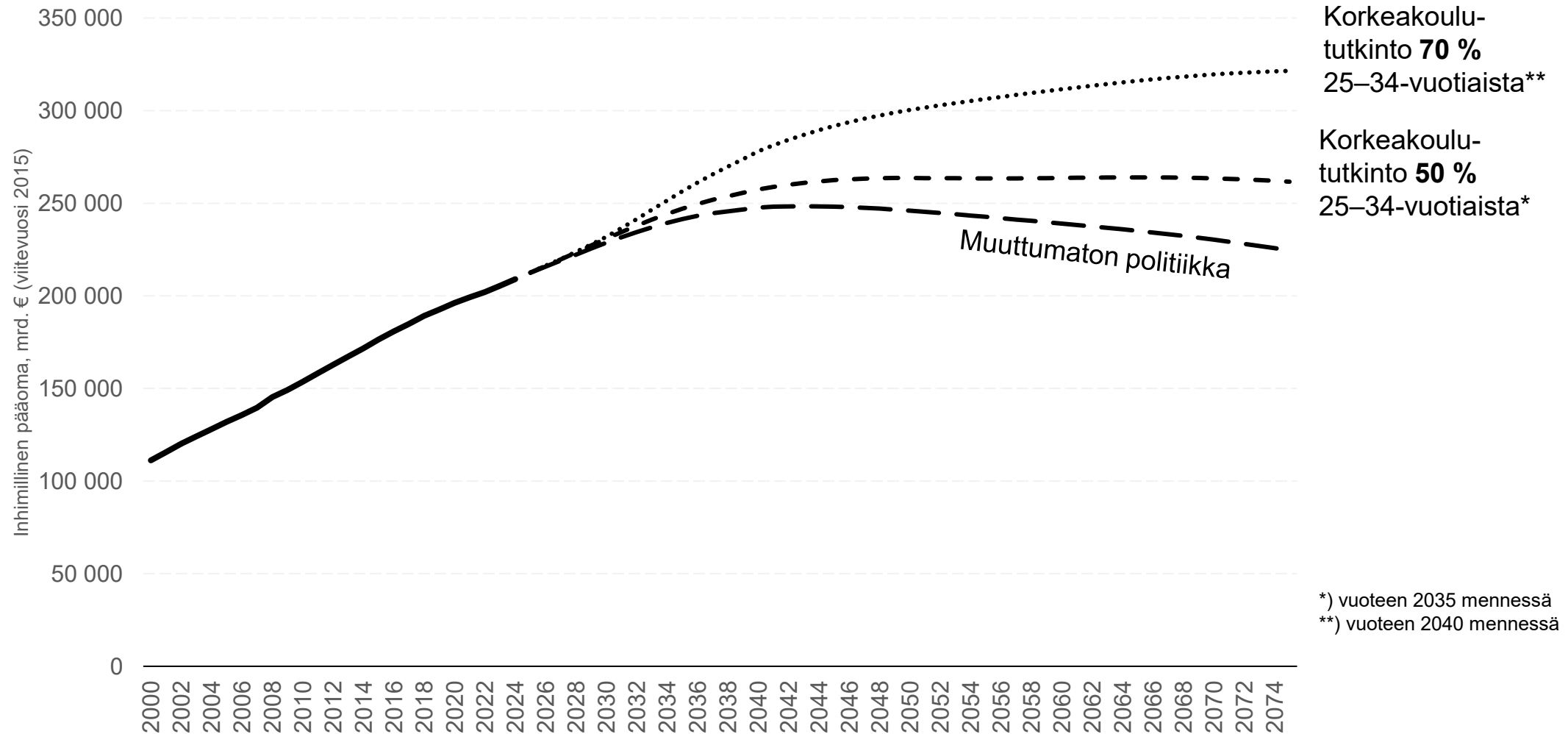
Työikäisen väestön määrä kasvaa taas!

Nettomaahanmuuttoskenaariot

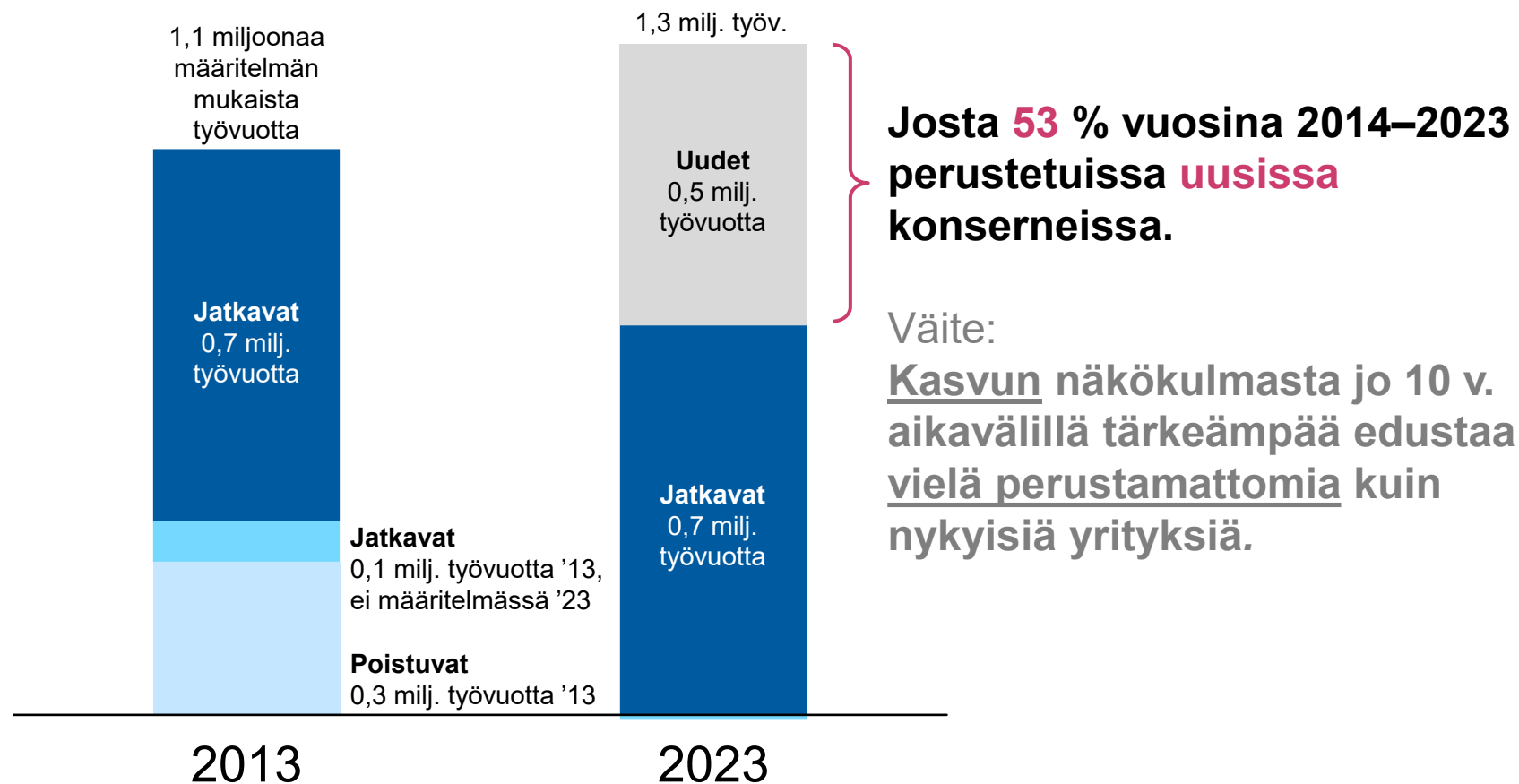
Inhimillisen pääoman määrä supistuu, jollei politiikka muutu

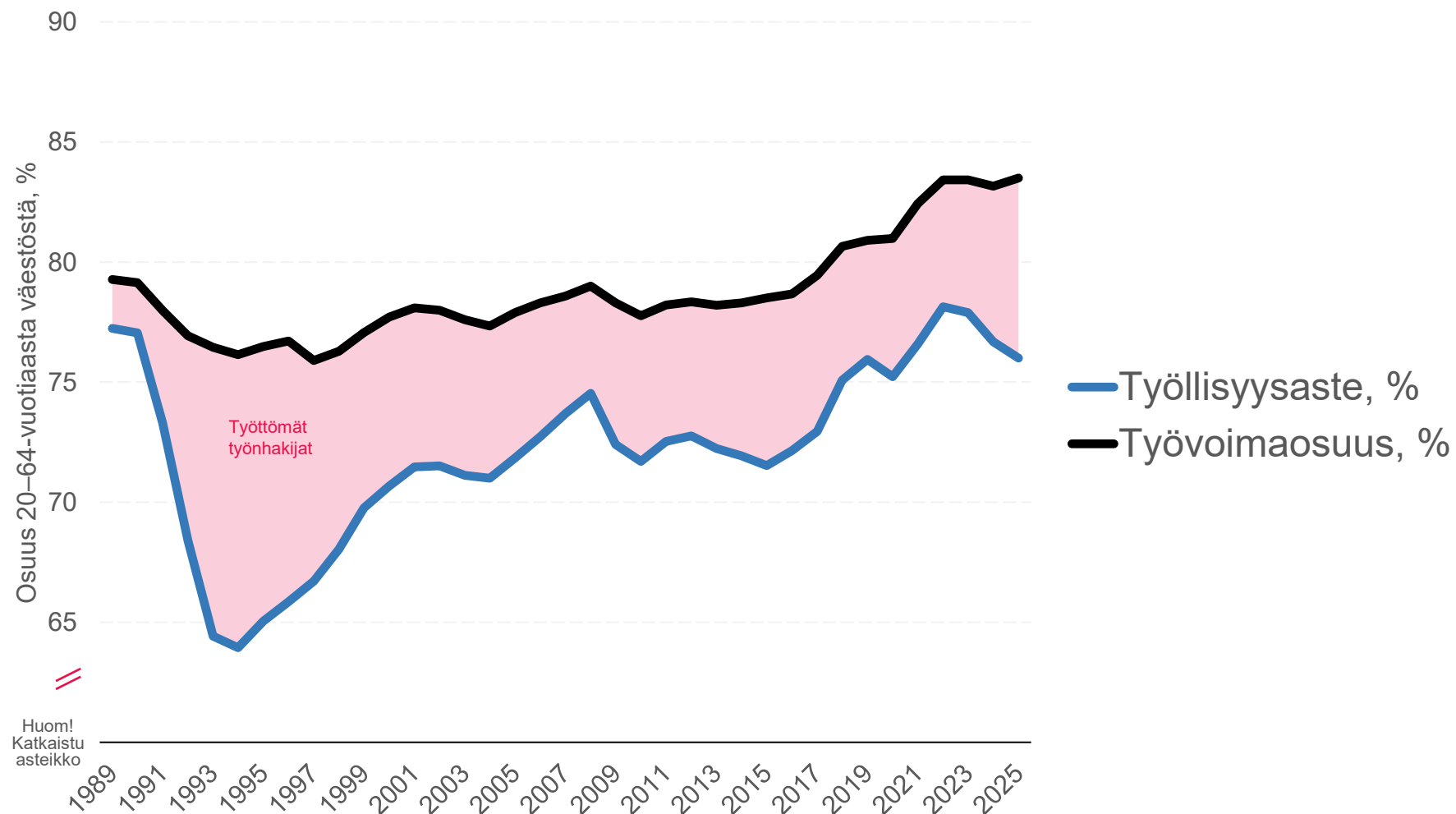
**Hyvätkään kasvun edellytykset
eivät realisoidu ilman toimintaa**

Millaiset yritykset Suomessa kasvavat?

Konsernien **henkilötyövuodet** alku- ja loppuvuonna

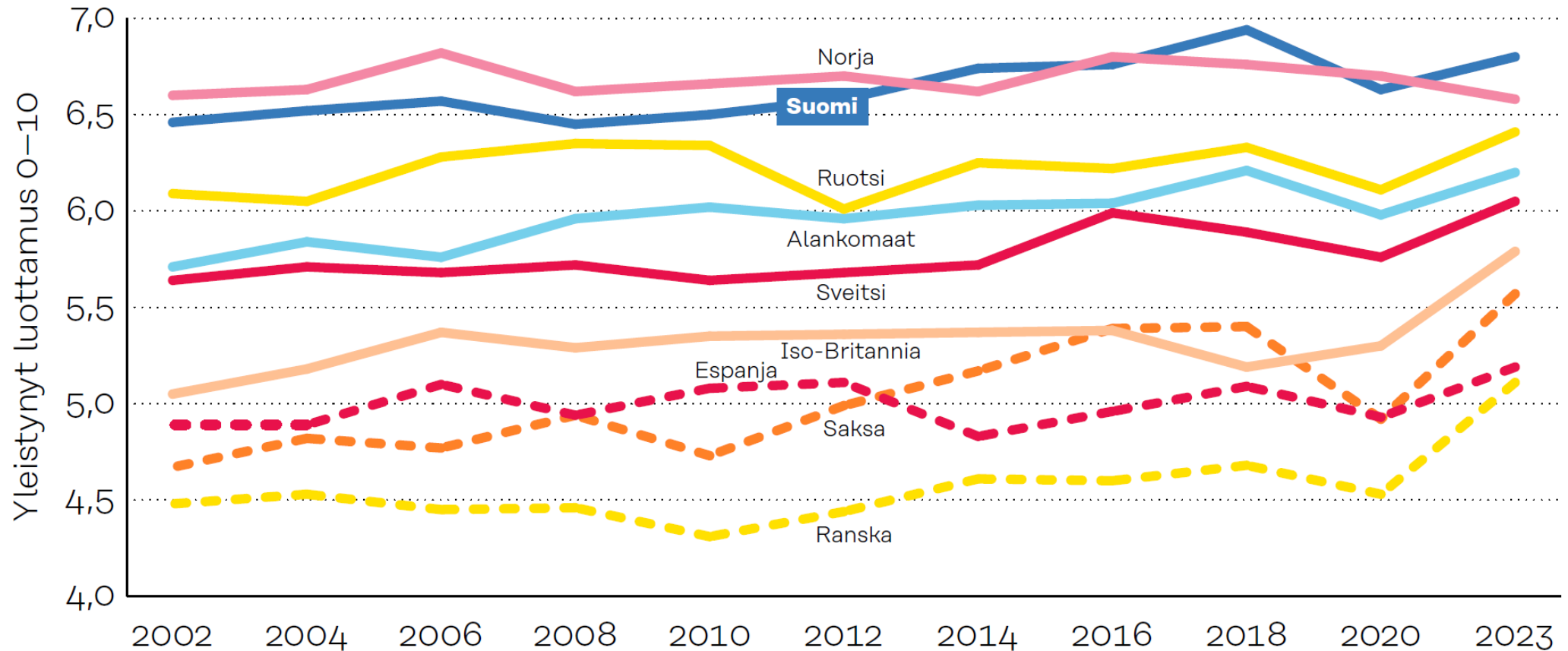

Osallistumisaste on historiallisen korkea

TORILLE

Yleistynyt luottamus eräissä Euroopan maissa

Lähde: European Social Survey

5. Kuinka luottavaisesti suhtaudut tulevaisuuteesi tällä hetkellä?

melko tai erittäin luottavaisesti, %

Me päätämme – lapset hoitavat

2027

äänestäjät

*päättävät seuraavien
sukupolvien elämästä*

2047

29 % eläkkeellä

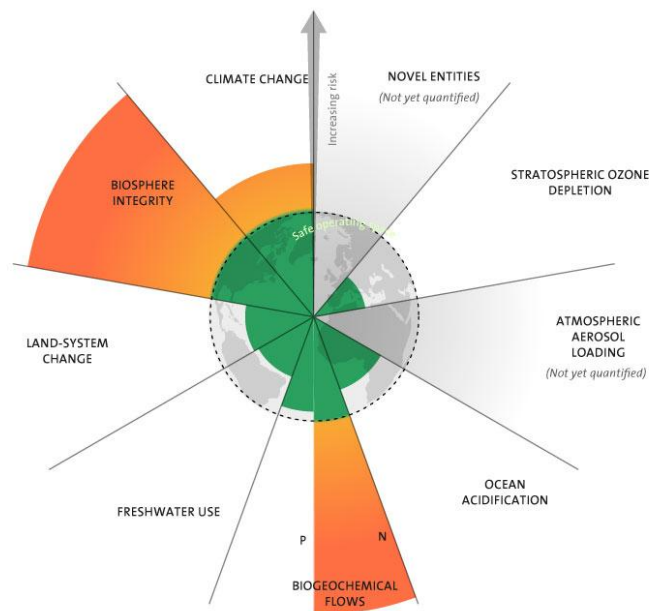
27 % kuollut

62 % ei äänestänyt

(lapset, tulevat ikäluokat, ulkomaan kansalaiset ja nukkuvat)

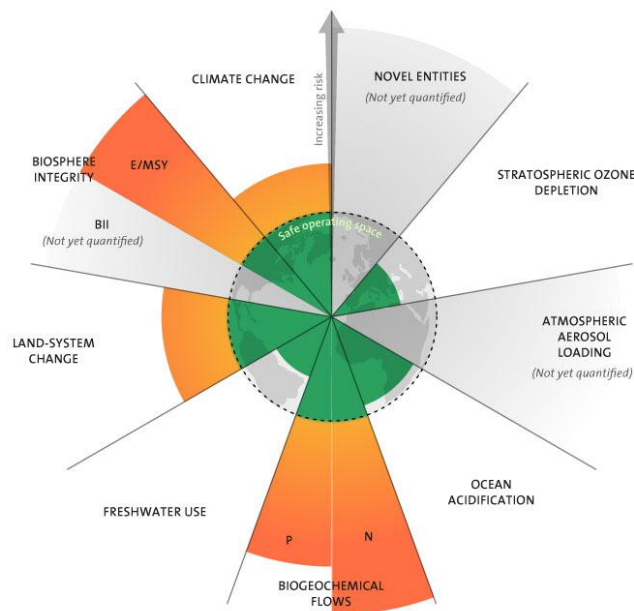
Planetaariset rajat paukkuvat!

2009

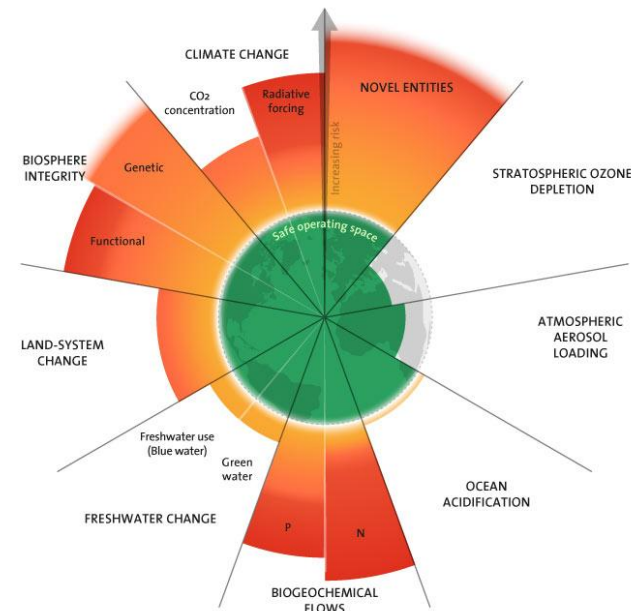
7 boundaries assessed,
3 crossed

2015

7 boundaries assessed,
4 crossed

2025

9 boundaries assessed,
7 crossed

Kasvusoipimus?

1

**Investoidaan
ihmisiin**

Väestöstrategia
Syntyys ja sen kannusteet
Työperäinen maahanmuutto
Koulutusjärjestelmän uudistaminen

**Edistetään kasvun
kulttuuria**

Rahoitusmarkkinat
Innovaatiojärjestelmä
Verojärjestelmä
Tutkimuskannusteet

2

3

**Luodaan
maailmanluokan
investointiympäristö**

Lupakäytännöt
Ennakoitavuus
Verotus

**VARMISTETAAN
PITKÄJÄNTEINEN
SITOUTUMINEN****Sukupolvien välinen
reilu peli**

Velkaantumisen taittaminen
Eläkelupauksen kestävyys
Kestävä luonnonvarjojen käyttö

4

Valtavat T&K-panostukset suurten leikkausten keskellä

**Valtion T&K-
rahoitusta
nostetaan**

1.2%
/BKT

*Laki valtion tutkimus- ja
kehittämisrahoituksesta
2024 – 2030*

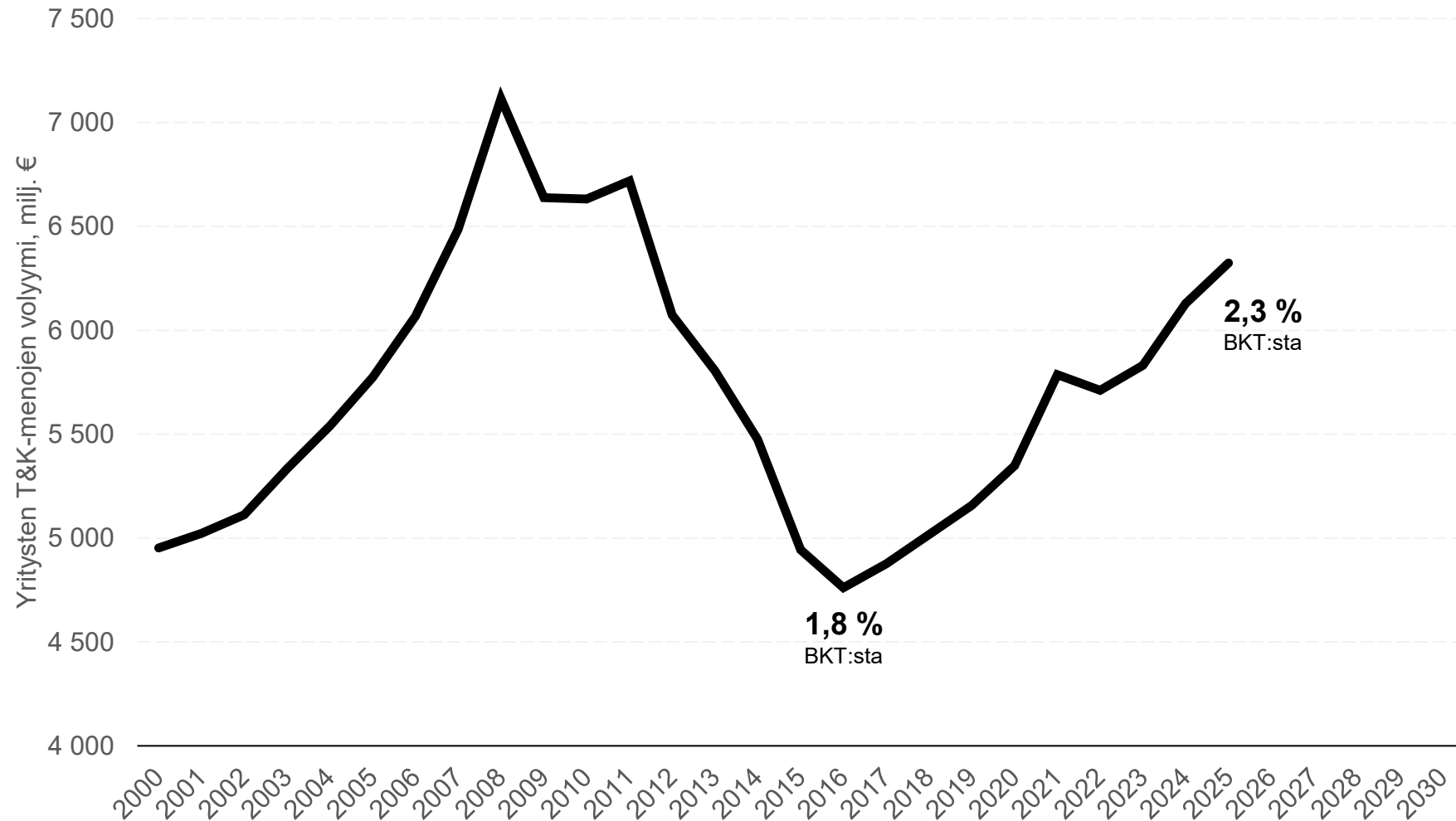

**Tavoitteena
kiihdyttää
T&K-menoja**

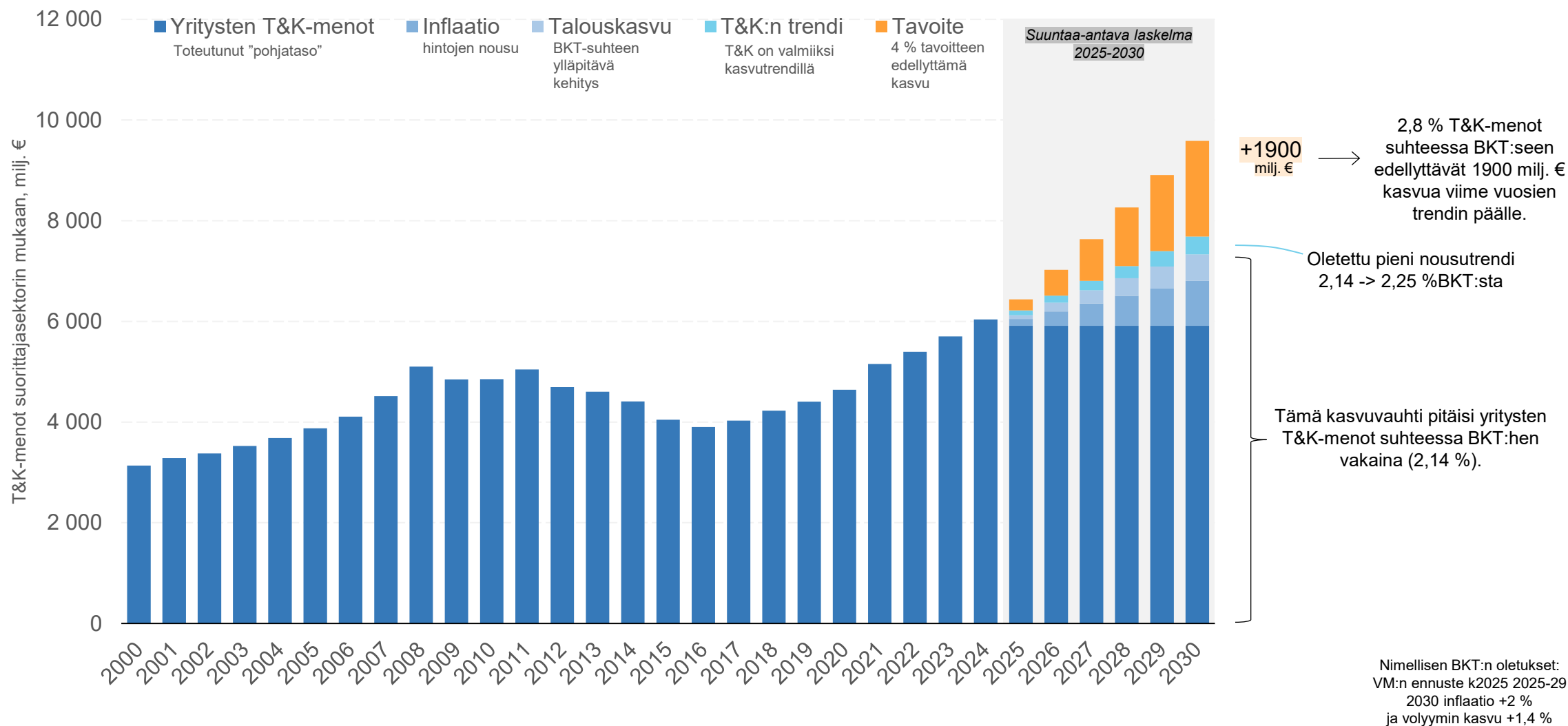
4.0%
/BKT

Kansallinen T&K-tavoite

Yritysten T&K-investoinnit

Yritysten T&K-menot ja tavoite (2,8 %)

Kiitos!

@mapaavon

@mapaavon.bsky.social

/mattipaavonen

+358 294 618 334

matti.paavonen@sitra.fi

TEKOJA TULEVAI- SUUDELLE